

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

Deres referanse:
24/201265

Vår referanse:
24/224404 - 2

Sted, dato:
Oslo, 14.10.2024

Høringssvar - endringer i politiregisterforskriften - gjennomføring av direktiv (EU) 2023/97 om informasjonsutveksling mellom rettshåndhevende myndigheter

Det vises til brev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 5. september 2024 om høring av endringer i politiregisterforskriften, og brev fra Politidirektoratet av 30. september 2024.

Høringen gjelder forslag om regelendringer i nasjonal rett for gjennomføring av direktiv (EU) 2023/977 om utveksling av informasjon mellom rettshåndhevende myndigheter (heretter Informasjonsutvekslingsdirektivet). Informasjonsutvekslingsdirektivet erstatter rammebeslutning 2006/960/JIS om forenkling av utvekslingen av opplysninger og etterretninger mellom medlemslandenes rettshåndhevende myndigheter. Rammebeslutningen er i dag gjennomført i politiregisterforskriften kapittel 71.

Det er kun nødvendige endringer i nasjonalt regelverk for implementering av direktivet som er på høring nå. For Kripos' innspill til Informasjonsutvekslingsdirektivet vises det til vårt brev til Politidirektoratet datert 16. mars 2022¹.

Informasjonsutvekslingsdirektivet skal gjennomføres i politiregisterforskriften kapittel 71 ved å gjøre endringer i eksisterende bestemmelser. I det følgende vil Kripos knytte noen kommentarer til forslaget til gjennomføring.

Om lovgivningsteknikken

Det legges opp til at Informasjonsutvekslingsdirektivet gjennomføres i sin helhet ved generell henvisning, jf. forskriften § 71-1, men likevel slik at noen bestemmelser fra direktivet skal gjengis særskilt. Departementet skriver i høringsbrevet på side fire at begrunnelsen for å bruke slik henvisningsteknikk er å unngå for mye detaljregulering, og

¹ Høringssvar fra Kripos – forslag til direktiv om informasjonsutveksling mellom rettshåndhevende myndigheter (WS 22/84563)

at departementet heller ikke har fått tilbakemelding om at en slik framgangsmåten har skapt problemer i forbindelse med anvendelsen av dagens kapittel 71.

Kripos savner en redegjørelse for hvilke hensyn som ligger bak utvelgelsen av de særskilte bestemmelser som er gjengitt i forskriften, ut over at departementet ikke ønsker at forskriften skal bli for lang og detaljert. Med et slikt formål har Kripos forståelse for at direktivbestemmelser som gjelder krav på et overordnet nivå til staten, tekniske systemer, opplæring og produksjon av statistikk ikke inntas. Vurderingen bør være annerledes for bestemmelsene i direktivet som direkte regulerer informasjonsdeling mellom myndighetene. Dette er bestemmelser som bør være tydelige og lett tilgjengelige for de som skal anvende direktivet, og også for borgere med tanke på å kunne påberope seg rettigheter etter regelverket. Vi har forsøkt å tydeliggjøre dette gjennom våre kommentarer under til enkeltbestemmelser.

Til § 71-2

I Informasjonsutvekslingsdirektivet artikkel 2 gis det definisjoner av sentrale begreper. I omtalen i høringsnotatet, og i forslag til forskriftsendringer, brukes gjennomgående begrepet "ansvarlig myndighet". For Kripos fremstår det uklart om begrepet "ansvarlig myndighet" i forskriften skal tilsvare Informasjonsutvekslingsdirektivets begrep "kompetent rettshåndhevende myndighet" i artikkel 2 nr. 1, eller "utpekt rettshåndhevende myndighet" etter artikkel 2 nr. 2. For å sikre at forskriftsbestemmelsene i størst mulig grad gjenspeiler Informasjonsutvekslingsdirektivet, anbefaler Kripos at begrepene i Informasjonsutvekslingsdirektivet gjenbrukes i bestemmelsene i forskriftens kapittel 71.

Hensett til kravet om at myndigheten skal kunne anvende tvangsmidler, legger Kripos til grunn en snever forståelse av begrepet "kompetente rettshåndhevende myndigheter" - slik at det for Norges del kun vil være politiet og tollmyndigheten som omfattes av begrepet. Vår forståelse gjelder også begrepet "ansvarlig myndighet" slik dette i dag er definert i forskriften § 71-2 nr. 3. Ved en slik forståelse omfattes blant annet ikke kontrollmyndigheter med oppgaver innen avdekking/forebygging av kriminell aktivitet, som for eksempel NAV, Skatteetaten og Arbeidstilsynet.

Kripos ber om at det tydeliggjøres i det videre lovarbeidet dersom en slik forståelse ikke kan legges til grunn.

Til § 71-5

Kripos mener det er vil være mest hensiktsmessig om det i forslaget til § 71-5 siste ledd ikke kun henvises til artikkel 8 i Informasjonsutvekslingsdirektivet, men også direkte fremgår av bestemmelsen at kopi skal sendes til det sentrale kontaktpunktet (Kripos). Det forventes at slike anmodninger direkte til utenlandske mottakere vil få et visst omfang, og det vil være sentralt og avgjørende at sentralt kontaktpunkt er orientert ved kopi. Dette bør derfor fremgå eksplisitt og ikke kun ved en henvisning til en antatt mindre tilgjengelig regulering i Informasjonsutvekslingsdirektivet.

Til § 71-10

Vi vil påpeke at det i norsk rett ikke er nødvendig å innhente tillatelse fra retten for å kunne dele opplysninger som omfattes av Informasjonsutvekslingsdirektivet. Artikkel 9 i Informasjonsutvekslingsdirektivet er således ikke relevant for Norge. Dette mener vi med fordel kunne vært omtalt i høringsnotatet for å unngå at det reises tvil om forståelsen. I forlengelsen av dette mener vi foreslått regulering i § 71-10 ikke er relevant og bør tas ut.

Departementet ber særskilt om høringsinstansenes syn på om det er nødvendig at artikkel 12 uttrykkelig gjenspeiles i forskriften. Etter Kripos' vurdering vil det være tilstrekkelig at de forhold som omhandles i artikkel 12 beskrives nærmere i retningslinjer for politietatens interne bruk.

Til § 71-11

Departementet foreslår å oppheve § 71-11 som gir anvisning på at politiet bare kan utlevere opplysninger som er mottatt av et annet medlemsland eller tredjeland dersom opprinnelseslandet har samtykket. Ettersom kravet om samtykke som forutsetning for utlevering fremgår av artikkel 5 nr. 1 bokstav h, anser ikke departementet det nødvendig å regulere dette særskilt.

Kravet om samtykke er en viktig garanti for at mottaker av opplysninger ikke videreformidler disse i strid med eventuelle begrensninger satt av avsender. Av den grunn mener Kripos at kravet om samtykke fra opprinnelseslandet er en svært viktig forutsetning for utveksling av opplysninger i internasjonalt politisamarbeid. Vi mener derfor at § 71-11 bør beholdes.

Til § 71-16

Det fremkommer av Informasjonsutvekslingsdirektivet artikkel 4 nr. 3 at anmodninger om utlevering av opplysninger bare skal sendes dersom det finnes objektive holdepunkter for å anta at de etterspurte opplysningen er nødvendige og proporsjonale for formålet.

Dette kravet er en viktig garanti for ivaretagelse av personvernet, og bør derfor tas særskilt inn i forskriften. I den forbindelse kan det med fordel presiseres hvorvidt plikten til å sikre nødvendighet og proporsjonalitet ligger til anmodende part eller om det er den myndighet som utleverer opplysningene som skal sikre ivaretagelse av kravet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Kripos registrerer at det legges til grunn at forslaget til endringer i det alt vesentlige viderefører gjeldende rett og at eventuelle merkostnader dekkes innenfor politiets ordinære kostnadsrammer.

Det er likevel viktig å påpeke at Informasjonsutvekslingsdirektivet gir andre rammer for informasjonsutveksling enn det som følger av dagens rammebeslutning. Det vises i særlig grad til de frister som oppstilles for informasjonsutvekslingen. Slike krav vil påvirke ressursbehovet hos Kripos som sentralt kontaktpunkt. Dette vil ytterligere forsterkes når politidistriktene selv skal forestå mer av det internasjonale politisamarbeid enn det som er tilfelle i dag, jf. blant annet utrulling av Siena-løsningen. På sikt vil Kripos måtte resurs-sette både opplæring i Siena-løsningen og nødvendig styrking av kontaktpunktet ved Kripos.

Med hilsen

Kristin Ottesen Kvigne

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:

Eyvind Aavatsmark Berg
seniorrådgiver